

L'apocalipsi socialdemòcrata

Antoni Castel

"Les peripècies d'Alan García i Carlos Andrés Pérez, que han practicat la terra cremada, justifiquen el creixent descrèdit a Amèrica Llatina dels socialdemòcrates --Cardoso és una excepció, però és un liberal-- i l'emergència d'una nova forma de populisme."

Fa deu anys, ningú no s'explicava per què els peruans havien elegit president un obscur enginyer d'ascendència japonesa que es vanagloriava de la seva inexperiència política i ridiculitzava contínuament els polítics tradicionals. Als ulls forans, el resultat d'aquelles eleccions va ser absurd: no podia ser bo per al país que Fujimori hagués derrotat un dels escriptors en llengua castellana més llegits, Vargas Llosa, admirador de Thatcher, deixeble de Popper i defensor, controvertit, de l'ultraliberalisme. Tanmateix, fins i tot en les decisions que semblen irracionals es pot trobar una engruna de coherència. La victòria de Fujimori es podia arribar a entendre si s'havia viscut la gestió d'un socialdemòcrata exaltat, de nom Alan García i batejat Crazy Horse pels peruans. Més de 60 anys havien trigat els seguidors de l'Apra, el partit fundat per Haya de la Torre, per arribar al poder, i solament cinc anys serien suficients per destruir un partit que gaudia d'una reputació de serietat i coherència. Les indecisions econòmiques, l'anunciada nacionalització de les entitats de crèdit, la descomposició de l'estat davant l'ofensiva del senderistes, la perpetuació del amiguisme i, especialment, la corrupció van ser el signes més destacats dels cinc anys de presidència de García. Però s'empobria amb la hiperinflació mentre s'empenien obres faraòniques, com el metro lleuger de Lima, en la qual el nou cabdill americà va obtenir sucoses comissions dels amics italians. La decadència de la social-

democràcia peruana queda reflectida en el pobre resultat de les darreres eleccions i en la patètica imatge d'un García en l'exili i acusat públicament de lladre.

A Veneçuela, el socialdemòcrata en dificultats es diu Carlos Andrés Pérez, encara que és més conegut per CAP. Pérez no ha tingut tanta sort com García perquè ja ha conegut la presó, una experiència humiliant per a un polític considerat tan brillant com ambiciós, acostumat a fer i desfer i ser adulat pels socialistes europeus que anaven a Caràques a parar la mà. CAP ha contribuït a la destrucció de Veneçuela malbaratant les divises que produïa el petroli mentre parlava i parlava del Tercer Món i del nou ordre internacional. Els resultats d'aquella política poden ferir la nostra sensibilitat: Veneçuela és ara un dels països més inestables del continent, amb una violència social que esgarrifa i un nivell de vida que ha baixat en picat. El més greu és que CAP ha hipotecat el futur d'un país on raja el petroli de forma generosa. En poques paraules, Veneçuela ha perdut la seva oportunitat per desenvolupar-se socialment. Els robatoris de CAP es poden perdonar; la mala gestió, ja és més difícil.

Les peripècies d'aquests dos personatges que han practicat la terra cremada justifiquen el creixent descrèdit a Amèrica Llatina dels socialdemòcrates --Cardoso és una excepció, però és un liberal-- i l'emergència d'una nova forma de populisme, preocupat per les xifres macroeconòmiques peti qui peti.